

महाराष्ट्र प्रार्द्धशक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६
चे कलम १५१अन्वये अधिकाराचे प्रत्यायोजन करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.४९/१५/अधिकार प्रत्यायोजन/नवि-१३
दिनांक : ०६/०५/२०१५

निर्णय : सोबतची शासकीय अधिसूचना महाराष्ट्र शासनाच्या साधारण राजपत्रामध्ये प्रसिद्ध करावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

०६/०५/२०१५
(संजय सावजी)
अमर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रतः-

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- २) मा.राज्यमंत्री (नवि) यांचे खाजगी सचिव.
- ३) प्रधान सचिव (नवि-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रति:-

- १) संचालक, नगर रचना तथा सह सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २) सह संचालक, नगर रचना तथा सह सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सह संचालक, नगर रचना, अंमलबजावणी कक्ष / मुल्यांकन / पुणे / कोकण / नाशिक / नागपूर / औरंगाबाद / अमरावती विभाग.
- ४) सहायक संचालक, नगर रचना / नगर रपनाकार, सर्व शाखा कार्यालये, नगर रचना विभाग.
- ५) व्यवस्थापक, येरवडा कारागृह मुद्रणालय, पुणे.

त्यांना विनंती करण्यात येते की, सोबतची शासकीय अधिसूचना महाराष्ट्र शासनाच्या साधारण राजपत्रामध्ये राज्यस्तरावर प्रसिद्ध करून त्याच्या प्रत्येकी ५० प्रती नगर विकास विभागास तसेच ५० प्रती संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे, यांना पाठवाव्यात.

- ६) कक्ष अधिकारी (नवि-२९), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

त्यांना विनंती करण्यात येते की, सोबतची अधिसूचना या विभागाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करावी.

- ७) कक्ष अधिकारी, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

त्यांना विनंती करण्यात येते की, सदरची अधिसूचना शासनाच्या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करावी.

- ८) निवड नस्ती (कार्यासन-१३).

*****

NOTIFICATION

Urban Development Department,
Mantralaya, Mumbai-32

No. TPS-1815/CR-49/15/UD-13
Dated : 06/05/2015

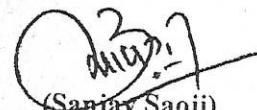
Maharashtra
Regional and
Town
Planning
Act, 1966

In exercise of the powers conferred by Sub-section (1) of Section 151 of the Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966 (Mah. XXXVII of 1966) and in supersession of other earlier instrument issued from time to time, in this behalf, the Government of Maharashtra hereby delegates to the *Divisional Joint Director of Town Planning, of the respective division*, the powers exercisable by it under the provisions of the said Act, as specified in column 2 of the schedule hereunder, subject to the conditions mentioned against them in column 3 of the said schedule.

Schedule

Sr.No.	Provision of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966	Condition, if any, etc.
1	2	3
1	Section 20(3)	Notice under Section 20(3) and Notification under Section 20(4) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 shall be issued only after recommendation of the Zone Change Committee constituted vide Government Order No.TPS-1815 / CR-49/ 15 / UD-13, dated 06/05/2015.
2	Section 20(4)	

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

(Sanjay Saoji)
Under Secretary to Government

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ अन्वये मंजूर केलेल्या प्रादेशिक योजनेतील प्रस्तावांमध्ये वेळोवेळी कराव्या लागणाऱ्या फेरबदलांसंदर्भाने करावयाची कार्यपद्धती निश्चित करणेबाबत.....

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र. ४९/१५/नवि-१३

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-३२

दिनांक: ०६/०५/२०१५

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ (यापुढे 'उक्त अधिनियम' असे नमूद केले आहे) चे कलम ३ अन्वये शासनाने स्थापित केलेल्या प्रदेशासाठी, उक्त अधिनियमाचे कलम ४ ते १७ अन्वये प्रादेशिक योजना तयार करण्यात येते. अशी प्रादेशिक योजना अंमलात आल्यानंतर १० वर्षांच्या कालावधीनंतर केवळाही, शासन अशी प्रादेशिक योजना सुधारित करू शकते. ज्या प्रदेशासाठी प्रादेशिक योजना तयार केली आहे, त्या प्रदेशाच्या समतोल विकासाच्या दृष्टीने आवश्यक असल्यास, शासन त्यापूर्वीही मंजूर प्रादेशिक योजनेमध्ये, उक्त अधिनियमाच्या कलम २० अन्वये फेरबदल करू शकते. त्यानुसार शासनाकडून वेळोवेळी मंजूर प्रादेशिक योजनेच्या प्रस्तावांमध्ये आवश्यकतेनुसार कलम २० अन्वये प्रक्रिया पूर्ण करून, फेरबदल करण्याची कार्यवाही करण्यात येते.

०२. असे फेरबदल हे प्रामुख्याने शेती / ना-विकास विभाग, वनीकरण विभाग, अशा प्रकारच्या अनुक्रमे अल्प प्रमाणात विकास अनुज्ञेय असलेल्या व नसलेल्या जमिनी रहिवास विभागात किंवा औद्योगीक अथवा सार्वजनिक / निम सार्वजनिक विभागात समाविष्ट करण्यासाठी तसेच काही वेळा मंजूर विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये काही फेरबदल करण्यासंदर्भाने असतात. शासनास स्वतःहून आवश्यकता वाटल्यास अथवा जनतेकडून प्राप्त होणाऱ्या विनंती अर्जावर, आवश्यक चौकशी करून वापर विभाग बदल तसेच नियमावलीमधील बदलांबाबत उक्त अधिनियमातील कलम २० मध्ये नमूद केलेली विहित कार्यवाही करून शासनाकडून उचित निर्णय घेण्यात येतो.

०३. वर नमूद केलेली फेरबदल करण्याची प्रक्रिया अधिक नियोजनपूर्ण, पारदर्शक व अधिक वस्तुभिंष्ट होण्याच्या दृष्टीकोनातून, या प्रक्रियेसाठी विशिष्ट निकष व कार्यपद्धती विहित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती. त्यानुषंगाने आता या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम १५४ अन्वये पुढीलप्रमाणे निवेश देत आहे:-

शासन निवेश:-

महाराष्ट्रातील मंजूर केलेल्या प्रादेशिक योजनांमध्ये अधिनियमाचे कलम २० अन्वये वेळोवेळी कराव्या लागणाऱ्या जमीन वापराच्या फेरबदलांसंदर्भाने करावयाची कार्यपद्धती निश्चित करण्यात आली असून ती सोबतच्या प्रपत्र-अ मध्ये नमूद करण्यात आली आहे. त्यानुसार या शासन

२०

निर्णयाच्या दिनांकापासून मंजूर केलेल्या प्रादेशिक योजनांमध्ये अधिनियमाचे कलम २० अन्वये बेळोवेळी कराव्या लागणाऱ्या जमीन वापराच्या फेरवदलांसंदर्भाने कार्यपद्धती सर्व विभागीय आयुक्त, सर्व जिल्हाधिकारी व नगर रचना विभागाचे अधिकारी यांनी तात्काळ अंमलात आणावो.

Z. O
(अविनाश पाटील)

सह सचिव
नगर विकास विभाग

प्रत माहितीसाठी:-

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव.
- २) मा.राज्यमंत्री (नवि) यांचे खाजगी सचिव.
- ३) प्रधान सचिव (नवि-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सदरचा शासन निर्णय नागर रचना संचालनालयाच्या www.dtp.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर देखील प्रसिद्ध करण्यात यावा.

- ५) संचालक तथा सह सचिव (नगर रचना), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मुख्य नियोजनकार, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई
- ७) सह संचालक तथा सह सचिव (नगर रचना), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रत माहितीसाठी व उचित कार्यवाहीसाठी:-

- १) विभागीय आयुक्त, पुणे / कोकण / नाशिक / नागपूर / औरंगाबाद / अमरावती विभाग.
- २) जिल्हाधिकारी, सर्व जिल्हे.
- ३) सह संचालक, नगर रचना, अंमलबजावणी कक्ष / मुल्यांकन / पुणे / कोकण / नाशिक / नागपूर / औरंगाबाद / अमरावती विभाग
- ४) सहायक संचालक, नगर रचना / नगर रचनाकार, सर्व शाखा कार्यालये, नगर रचना विभाग.
- ५) कक्ष अधिकारी (नवि-२१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सदर शासन निर्णय शासनाच्या वेबसाईटवर प्रसिद्ध करावा.

- ६) कक्ष अधिकारी, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सदरचा शासन निर्णय शासनाच्या वेबसाईटवर प्रसिद्ध करावा.

- ७) अवर सचिव, नवि-११ / नवि-१३ / नवि-३०.

- ८) कक्ष अधिकारी, नवि-९ / निव-१२.

- ९) निवडनस्ती (नवि-१३).

*****

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ अन्वये मंजूर केलेल्या
प्रादेशिक योजनेतील प्रस्तावांमध्ये वेळोवेळी कराव्या लागणाऱ्या फेरबदलांसंदर्भाने
करावयाची कार्यपद्धती निश्चित करणेबाबत.

प्रस्ताव
छाननी
समितीचे
गठन

०१. मंजूर प्रादेशिक योजनेतील वापर विभाग बदलासाठीच्या प्रस्तावांची छाननी करून शासनास
शिफारशी करण्याकरिता, सोबतच्या अनुसूची “अ” मध्ये विहित केल्यानुसार “प्रस्ताव छाननी
समिती” (यापुढे सोरीसाठी “समिती” असे उल्लेखिलेली) गठीत करण्यात येत आहेत. मंजूर
प्रादेशिक योजनेतील ना-विकास क्षेत्रातून रहिवास तसेच वाणिज्य क्षेत्रात, सार्वजनिक निमसार्वजनिक
विभागातून रहिवास विभागात, रहिवास विभागातून औद्योगिक विभागात आणि बनिकरण
विभागातील १:५ पेक्षा कमी उताराच्या जमिनी शेती विभागात समाविष्ट करणे इत्यादी वापर बदल
करणेचे प्रस्ताव समितीने हाताळावेत.

समितीच्या
बैठका

१.१ उपरोक्त समितीने आवश्यकतेनुसार व प्रस्तावांच्या संख्येनुसार दर दोन माहेन्यांतून
किमान एक विवा आवश्यकतेनुसार अधिक बैठका घेऊन, बैठकीच्या विषय
पत्रिकेमधील प्रस्तावांना मान्यता देण्यासंदर्भात आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

समिती
सदस्यांची
उपस्थिती
अनिवार्य

१.२ समितीतील वेगवेगळ्या विभागाचे सदस्य हे अशा बैठकांमध्ये त्या-त्या विभागाचे
प्रतिनिधीत्व करतील त्यामुळे अशा बैठकांना सदस्यांनी स्वतः उपस्थित राहणे
अनिवार्य राहील.

०२. मंजूर प्रादेशिक योजनेमधील वापर विभाग बदलण्यासाठी आवश्यकतेनुसार शासन स्वतःहून
अथवा जनतेकडून प्राप्त झालेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने आवश्यक तो फेरबदल प्रस्ताव कार्यान्वयीत
करेल. असा प्रस्ताव कार्यान्वयित करण्यासाठी व त्याची छाननी करण्यासाठी शासन खालील प्रमाणे
कार्यपद्धती निश्चित करीत आहे :-

प्रस्ताव
सादर
करणे

२.१ वापर विभाग बदल करण्यासाठीचा प्रस्ताव हा संबंधितांनी सोबतची अनुसूची “ब”
मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यात, सदर समितीच्या सदस्य-सचिवांकडे सादर करावा.
वापर विभाग बदलासंबंधी थेट शासनाकडे विनंती अर्ज प्राप्त झाल्यास, शासनकडून
असे अर्ज संबंधित व्यक्तीस परत पाठवून अशा व्यक्तीने परिपूर्ण प्रस्ताव सदर
समितीच्या सदस्य-सचिवांकडे सादर करण्याबाबत संबंधिताना कळविण्यात येईल.

प्रस्तावासोबत
जोडावयाची
कागदपत्रे

२.२ वापर विभाग बदलाच्या विहित नमुन्यातील प्रस्तावासोबत खालील कागदपत्रे
आवश्यक असतील.

- (i) प्रस्तावांतर्गत जागेच्या मालकीसंबंधी अधिकार अभिलेख.
- (ii) प्रस्तावांतर्गत जागेस उपलब्ध असलेल्या विद्यमान पोचरस्त्याची रुदी
दर्शविणारा प्रमाणित मोजणी नकाशा अथवा विद्यमान पोचरस्ता उपलब्ध
असलेबाबतचा अन्य पुरावा.
- (iii) प्रस्तावांतर्गत जागेच्या मंजूर प्रादेशिक योजनेप्रमाणे वापर विभाग दर्शविणाऱ्या
प्रमाणित भाग नकाशाची प्रत.
- (iv) प्रस्तावांतर्गत जागेच्या हदी तसेच आजूबाजूच्या परिसर दर्शविणाऱ्या अद्ययाबत
उपग्रहीय छायाचित्राची रंगीत प्रत.

- (v) प्रस्तावांतर्गत जागेचा वापर विभाग बदल केल्यास, प्रस्तावानंतर तापार विभागाच्या अनुबंधाने पाण्याची आवश्यकता, पाणीपुरवठ्याचा स्रोत व त्यापासून होणाऱ्या किमान पाणी उपलब्धतेचा संबंधित यंत्रणेचा किंवा तज्ज्ञाचा दाखला.
- (vi) प्रस्तावांतर्गत जागा उंच सखल असल्यास, तज्ज्ञ संस्थेकडून तयार करून घेतलेला, जागेचा उंच राखलपणा दशविणारा / समतल रेखा दर्शविणारा नकाशा (Contour Map), अशा नकाशावर त्याच्या सत्यतेबाबत संबंधित तज्ज्ञ संस्थेचे प्राधिकृत प्रतिनिधी व अर्जदार यांनी साक्षाकन केलेले असणे आवश्यक आहे.
- (vii) संबंधित गावनकाशाची प्रमाणित प्रत.
- (viii) प्रस्तावांतर्गत जागा भूधारकाच्या विनंतीवरून रहिवास वापर विभागामध्ये समाविष्ट करावयाची असल्यास सोबतच्या अनुसूची "क" मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यातील भूधारकाने केलेले प्रतिज्ञापत्र / बंध पत्र.
- (ix) अन्य उपयुक्त व पुरक कागदपत्रे / नकाशे.

परिपूर्ण प्रस्तावाच्या आवश्यक प्रती	२.३	वापर विभागबदल करण्यासाठी विहित नमुन्यातील प्रस्तावासोबत वर सर्विस्तर नमूद केलेली आवश्यक कागदपत्रे जोडून तसेच मुद्दा क्र.७.१ येथे नमूद केल्याप्रमाणे प्रक्रिया शुल्काचा भरणा करून असा परिपूर्ण प्रस्ताव, संबंधितांनी किमान ७ प्रतीत समितीच्या सदस्य-सचिवांकडे सादर करणे आवश्यक राहील.
अपूर्ण प्रस्तावांबाबत कार्यवाही	२.४	प्राप्त झालेला प्रस्ताव हा विहित नमुन्यात व आवश्यक कागदपत्रांसह नसल्यास, तो सदस्य-सचिवांचे स्तरावरुनच यथाशीघ्र मात्र एक महिन्यापेक्षा जास्त नाही अशा कालावधीत संबंधितांस परत पाठविण्यात यावा.
प्रस्ताव सदस्यांकडे पाठविणे	२.५	समितीच्या सदस्य-सचिवांकडे असा परिपूर्ण प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर त्यांनी सर्वसाधारणपणे सात कामाच्या दिवसांच्या आत, सदर प्रस्तावाची प्रत समितीच्या अध्यक्षांसह सर्व सदस्यांकडे पाठवावी.
छाननीसमितीच्या सदस्यांना अभिप्रायासाठी विहित कालमर्यादा	२.६	समितीच्या सदस्य-सचिवांच्या पत्राच्या दिनांकापासून ३० दिवसांत प्रस्तावासंदर्भात समिती सदस्यांनी त्यांचे अभिप्राय उपलब्ध करून द्यावेत व या विहित कालमर्यादेत संबंधित विभागाचे / समिती-सदस्याचे अभिप्राय प्राप्त न झाल्यास, संबंधित विभागाचा / समिती-सदस्याचा सदर प्रस्ताव मंजूरीस कोणताही आक्षेप/सूचना नसून केवळ सहमती असल्याचे गृहीत धरण्यात येईल, याची स्पष्ट कल्पना समितीचे-सदस्य-सचिव यांनी, अशा प्रस्तावाची प्रत अन्य समिती-सदस्यांना पाठवितानाच्या पत्रामध्ये संबंधितांना स्पष्टपणे द्यावी. त्यानुंबंधाने समितीच्या सदस्य-सचिवांच्या पत्राच्या दिनांकापासून संबंधित विभागाने / समिती-सदस्यांनी, सदर प्रस्तावाबाबत निर्णय घेण्यासंदर्भाने त्यांचे अभिप्राय ३० दिवसांच्या आत सदस्य-सचिवांकडे उपलब्ध करून द्यावेत. संबंधित विभागास / समिती-सदस्यास, प्रस्तावाबाबत काही आक्षेप असल्यास ते त्यांनी विहित कालमर्यादेतच पाठवावेत.
बैठकीसाठी तांत्रिक टिप्पणी तयार करणे	२.७	समितीच्या अन्य सदस्यांकडून अभिप्राय प्राप्त होईपर्यंतच्या कालावधीमध्ये सदस्य-सचिवांनी प्रस्तावाखालील जागेची पाहणी करून अन्य कागदपत्रांची छाननी करावी. समितीच्या अन्य सदस्यांकडून अभिप्राय प्राप्त होण्यासाठी विहित कालावधी

पूर्ण झाल्यानंतर १५ दिवसांच्या आत, सविरतर तांत्रिक टिप्पणी तयार करून ती बैठकीसाठी समितीच्या अध्यक्षांकडे पाठवावी.

बैठकीसाठी कालमर्यादा	२.८ विभागबदल करण्यासंबंधीचा परिपूर्ण विनंती अर्ज / प्रस्ताव प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून जास्तीतजास्त १० दिवसांच्या आत, वर नमूद प्रक्रिया पूर्ण करून समितीच्या नजिकच्या बैठकीच्या विषयसूचीमध्ये सदर प्रस्तावाचा समावेश करण्यात यावा.
प्रस्ताव छाननीसाठी मार्गदर्शक तत्वे	२.९ वापर विभाग बदल प्रस्तावांच्या छाननीसाठी, सोबतच्या अनुसूची “डु” मध्ये विहित केलेल्या ढोबळ मार्गदर्शक तत्वांचा विचार करण्यात यावा.
समितीचे अभिप्राय कालमर्यादेत सादर करणे	२.१० अध्यक्ष व सदस्य-सचिव यांनी समितीचे इतिवृत्त, बैठक झाल्यापासून, जास्तीत जास्त ७ दिवसांत अंतिम करावे व त्यापुढील ७ दिवसांत प्रकरणनिहाय मंजूरी अथवा नामंजूरीचा प्रस्ताव, सह संचालक, नगर रचना यांचेकडे आवश्यक त्या कागदपत्रांसह पाठवावा.
विशेष नियोजन प्राधिकरणाशी सल्लगमसल्लत	२.११ ज्या क्षेत्रासाठी शासनाने क्षेत्र विकास प्राधिकरण व विशेष नियोजन प्राधिकरण गठीत केले आहे, मात्र अद्याप या क्षेत्रासाठी संबंधित नियोजन प्राधिकरणाने उक्त अधिनियमाच्या कलम २६ अन्वये प्रारूप विकास योजना किंवा कलम ११५ अन्वये नियोजन विषयक प्रस्ताव प्रसिद्ध केलेले नाहीत अथवा कलम ३१ अन्वये विकास योजना / कलम ११५ अन्वये नियोजन विषयक प्रस्ताव मंजूर झालेले नाहीत, अशा क्षेत्रातील मंजूर प्रादेशिक योजनेतील जमिन वापर विभाग बदलाच्या प्रस्तावावर उपरोक्त कार्यपद्धतीसह समितीने संबंधित प्राधिकरणाचे अभिप्राय प्राप्त करून घेऊन समितीच्या प्रस्तावामध्ये त्याचा अंतर्भूव करावा.
समितीच्या मान्यतेने प्रस्तावाची कलम २०(३) ची सूचना निर्गमित करणे	०३. वरील परिच्छेद क्र.०२ मध्ये विहित केलेली कार्यपद्धती अवलंबून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाबाबत व परिच्छेद क्र.२.१० मधील निर्णयास अनुसरुन विभागीय सह संचालक, नगर रचना यांनी त्याप्रमाणे फेरवदलाचा उद्देश जाहीर करणारी व त्यावर जनतेकडून हरकती व सूचना मागविण्यासाठी उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(३) अन्वये शासनातर्फ शासनाने शासन निर्णय क्रमांक TPS-1815/CR-49/15/UD-13, dated 06/05/2015 अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून सूचना प्रसिद्ध करावी. सदर सूचना प्रसिद्ध करतांना मुद्दा क्र.७.२ येथे नमूद केल्याप्रमाणे अधिमूल्य आकारण्यासंबंधीची अट अंतर्भूत करावी तसेच जमिनीच्या वापर बदलाच्या अनुषंगाने आवश्यक वाटतील अशा शर्ती / अटी अंतर्भूत कराव्यात.
कलम २०(४) चा प्रस्ताव संचालक, नगर रचना यांना सादर करणे	०४. प्रस्तुत शासन निर्णयाद्वारे विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार प्रस्ताव प्राप्त होऊन विभागीय सह संचालक, नगर रचना यांनी अशा विभागबदलाबाबत, जनतेच्या हरकती / सूचना मागविण्यासाठी उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(३) अन्वये सूचना प्रसिद्ध केल्यानंतर त्यांच्यातर्फ पुढील वैधानिक कार्यवाही करण्यासाठी प्राधिकृत केलेल्या अधिकाऱ्याने यासंबंधी आवश्यक ती वैधानिक कार्यवाही पूर्ण करून उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(४) खालील प्रस्ताव दोन प्रतीत संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्याकडे सादर करावा.

समितीकडे
प्रस्ताव
अंतिम
मंजूरीसाठी
सादर करणे.

०५. संचालक, नगर रचना महाराष्ट्र राज्य पुणे यांच्याकडे प्राधिकृत अधिकाऱ्यांकदून उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(४) खालील प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर १५ दिवसांत त्यांचे अभिप्राय समिती अध्यक्ष यांच्याकडे सदस्य सचिव यांच्यामार्फत पाठवावे. संचालक नगर रचना यांचकडून अभिप्राय प्राप्त झाल्या नंतर सदस्य सचिवांनी समितीची बैठक आयोजित करून त्यामध्ये प्रस्ताव मान्यतेसाठी ठेवावे. अशा प्रस्तावाबाबत प्राप्त झालेल्या हरकती / सूचनामुळे व अन्य नियोजनात्मक वाबी विचारात घेऊन समितीकडे असा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यापासून प्रस्तावाच्या मंजूरी / नामंजूरीवावत समितीने १५ दिवसांचे आंत निर्णय घ्यावा व समितीच्या बैठकीचे इतिवृत्त ७ दिवसांत अंतिम करावे.

समितीच्या
मान्यतेने
प्रस्तावाची
कलम २०(४)
ची अंतिम
अधिसूचना
निर्गमित करणे

०६. वरीलप्रमाणे प्राप्त प्रस्तावाबाबत गठीत केलेल्या समितीची मंजूरी प्राप्त झाल्यानंतर प्रकरणी विहित केलेल्या अधिमूल्य रक्कमेचा भरणा नगर रचना विभागाच्या जिल्हास्तरीय शाखा कार्यालयाकडे करण्याबाबत समितीच्या सदस्य-सचिवांनी आवेदकास / अर्जदारास पत्राद्वारे कळवावे. संबंधितांनी अधिमूल्य रक्कमेचा भरणा करून त्याचे चलन अथवा पावती संबंधित कार्यालयामार्फत सह संचालक, नगर रचना यांना प्राप्त झाल्यानंतरच त्यांनी उक्त अधिनियमाच्या कलम २०(४) अन्वयेची अंतिम अधिसूचना शासनातके शासनाने शासन निर्णय क्रमांक TPS-1815/CR-49/15/UD-13, dated 06/05/2015 अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून निर्गमित करावी.

०७. वापर विभाग बदलासाठी खालीलप्रमाणे शुल्क आकारणी करण्यात यावी:-

वापर विभाग
बदलासाठी
प्रक्रिया शुल्क व
सूचना प्रसिद्धी
शुल्क

७.१ प्रक्रिया शुल्क व सूचना प्रसिद्धी शुल्क (Processing Fee and Notice Publication Fee):-

वापर विभागबदल करण्यासाठी, वरील परिच्छेद क्र.२ मध्ये नमूद केलेल्या अर्जासोबत, विभागबदलाच्या मागणीखालील जमिनीचे त्या-त्या वर्षासाठी तयार केलेल्या बाजारमूल्य दर सूचीतील जमिन दराच्या ०.५०% एवढी रक्कम किंवा रु.२०,०००/- यांपैकी जे जास्त असेल एवढी रक्कम एकरकमी विनापरतावा “अर्ज-प्रक्रिया शुल्क” म्हणून आकारण्यात यावी. त्याप्रमाणे कलम २०(३) ची सूचना वृत्तपत्रात प्रसिद्ध करणेकामी भरावयाचे शुल्क प्रथमत: संबंधीत समिती सदस्य-सचिव यांनी जमा करावे व या रकमेची अर्जदाराकडून एकरकमी विनापरतावा प्रतिपूर्ती प्रसिद्धी शुल्क म्हणून आकारण्यात यावी. सदर रक्कम नोटीस प्रसिद्ध दिनांकापासून अर्जदाराने एक महिन्याच्या आत प्राधिकृत अधिकाऱ्यांमार्फत शासनाकडे जमा करावी.

७.२ विभाग बदलासाठी अधिमूल्य (Zone Change Premium):-

७.२.१ वरील परिच्छेद क्र.६ मध्ये नमूद केल्यानुसार फेरबदलासंबंधी कलम २०(४) ची अधिसूचना निर्गमित करण्यापूर्वी प्रस्तावातील झोनबदलाखालील क्षेत्र हे खालीलप्रमाणे अधिमूल्य आकारणीस पात्र असेल.

७.२.२ खालील तक्त्यात नमूद अ.क्र.१ ते ४ या प्रस्तावाखालील जमिनीच्या क्षेत्रावर वार्षिक मूल्यदर तक्त्यातील (Annual Statement of Rates) विकसित जमिनीचा किंवा विकसित जमिनीचा उपलब्ध नसल्यास लगतच्या रहिवास क्षेत्रातील जमिनीचा मूल्यदर विचारात घेऊन खालीलप्रमाणे अधिमूल्य आकारण्यात यावे. अ.क्र.५ या प्रस्तावाखालील जमिनीसाठी शेती विभागातील जमिनीचे दरमूल्य विचारात घेवून अधिमूल्य आकारावे.

अ.क्र	वापर बदल विभाग	अधिमूल्य दर
१	शेती तथा नाविकास विभागातून रहिवास विभागामध्ये	५० %
२	शेती तथा नाविकास विभागातून वाणिज्य विभागामध्ये	७५ %
३	सार्वजनिक निमसार्वजनिक विभागातून रहिवास विभागामध्ये	२० %
४	रहिवास विभागातून औदयोगिक विभागामध्ये	२० %
५	वनिकरण विभागातून शेती विभागामध्ये	४० %

७.२.३ अधिमूल्य आकारणीसाठी क्षेत्र विचारात घेतांना एकूण क्षेत्रामधून, प्रादेशिक योजनेतील आरक्षणे, प्रस्तावित रस्ते व रस्ता रुदीकरण इत्यादी प्रस्तावांनी वाधित होत असल्यास असे क्षेत्र वजा करून, उर्वरित क्षेत्रावर, वर विहित केलेनुसार अधिमूल्याची आकारणी करावी.

७.३ वरील परिच्छेद क्र.७.२ व ७.२ मध्ये विहित केलेल्या, रक्कमेचा भरणा शासनाच्या वरीने स्थानिक नगर रचना शाखाधिकारी यांचेकडील लेखाशिर्षाखाली चलनाढारे भरण्यात यावा.

सार्वजनिक
हिताच्या
तातडीचा
फेरबदल

०८. शासनास सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने एखाद्या जमिनीचा वापर विभाग तातडीने बदलावयाचा असल्यास, शासन त्याबाबत प्रस्तुत शासन निर्णयामध्ये विहित केलेली कार्यपद्धती न अवलंबता शासनस्तरावरून योग्य वाटील अशा प्राधिकाऱ्याशी सल्लामसलत करून कलम २० अन्वये कार्यवाही करू शकेल.

फेरबदल
प्रकरणाचा
मासिक
अहवाल
सादर करणे

०९. वरप्रमाणे शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून सह संचालक, नगर रचना यांच्याकडे प्राप्त होणारे प्रस्ताव, प्रस्तावाचे स्वरूप व त्याचे विवरण, प्राप्त होणारे विविध शुल्क याबाबतची माहिती सह संचालक, नगर रचना यांनी प्रपत्र विहित करून त्यामध्ये अद्यावत करावी. अशा प्रकारचा मासिक अहवाल महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत शासनास व संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करावा.

(अविनाश पाटील)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

अनुसूची 'अ'

(शासन निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र. ४९/१५/नवि-१३, दि.०६/०५/२०१५ सोबतची अनुसूची)

"प्रस्ताव छाननी समिती"

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम २० अन्वये
फेरबदलाद्वारे जमीन वापर विभाग बदल करण्यासाठी "प्रस्ताव छाननी समिती".

जमीन वापराच्या फेरबदलाखालील क्षेत्र १०.०० हेक्टर ते २५ हेक्टर पर्यंत असलेल्या
जागेच्या प्रस्तावासाठी विभागीय स्तरावरील समिती:-

१) विभागीय आयुक्त (संबंधित विभाग)	अध्यक्ष
२) जिल्हाधिकारी (संबंधीत जिल्हा)	सदस्य
३) मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण	सदस्य
४) मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
५) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग	सदस्य
६) नगर रचना विभागाच्या संबंधित शाखा कार्यालयाचे प्रमुख	सदस्य
७) सह संचालक, नगर रचना	सदस्य सचिव

(टीप:- उपरोक्त समितीमध्ये प्रस्तावाचे स्वरूप पाहून महाराष्ट्र औद्योगिक विकास
महामंडळ, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, भूजल सर्वेक्षण विभाग, जलसंपदा विभाग इ.
संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्यांना निमंत्रित करता येईल.)

*****

अनुसूची “ब”

(शासन निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.४९/१५/नवि-१३, दि.०६/०५/२०१५ सोबतची अनुसूची)

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ चे कलम २० अन्वये फेरबदलासाठी
सदस्य सचिव तथा सहसंचालक, नगर रचना यांचेकडे सादर करावयाच्या प्रस्तावाचा नमुना

प्रति,

मा.सह संचालक, नगर रचना,
विभाग पुणे / नागपूर / अमरावती /
औरंगाबाद / नाशिक / कोकण

विषय:- प्रादेशिक योजना-

मौजे....., ता....., जि.....

येथील गट नं./स.नं..... ही.....

विभागातील..... चौ.मी. जर्मीन..... या विभागात

समाविष्ट करण्याबाबत.

१.	प्रादेशिक योजनेचे नांव.	प्रादेशिक योजना.....
२.	प्रादेशिक योजना मंजूर/अंमलात आल्याचा दिनांक.	दि..... रोजी मंजूरअसून दि..... पासून अंमलात आली आहे.
३.	अर्जदाराचे नांव	
४.	गावाचे नांव.	मौजे....., ता.....
५.	वापर विभागबदल (झोन) बदल करून हवा असलेल्या जमिनीचा तपशील व क्षेत्र	गट नं./स.नं..... एकूण क्षेत्र ..... हेक्टर
६.	मंजूर प्रादेशिक योजनेनुसार संबंधित जागेचा विद्यमान वापर विभाग (झोन)	
७.	बदल करून हवा असलेला वापर विभाग (झोन)	
८.	वापर विभाग बदलण्याचे प्रयोजन	
९.	जागेच्या नजीकच्या गावठाणाचे नांव व जागेचे नजीकच्या गावठाणाच्या हढीपासूनचे अंतर.	

१०.	जागेचे नंजीकच्या नगरपरिषद अथवा महानगरपालिकेचे नाव व तिच्या हड्डीपासून अंतर.	
११.	जागेस उपलब्ध असलेल्या विद्यमान पोचरस्त्याची रुंदी व तपशील.	
१२.	प्रस्तावित वापरासाठी आवश्यक पाणी पुरवठयाबाबत सोय	अ) पाण्याची आवश्यकता:- ब) पाण्याची उपलब्धता:-
१३.	संबंधित जागेचे रंगीत उपग्रह छायाचित्र.	जोडले आहे
१४.	संबंधित जागेवर बांधकामे आहेत काय?	होय / नाही
१५.	असल्यास बांधकामे अधिकृत की अनधिकृत आहेत?	अधिकृत / अनधिकृत
१६.	अशा बांधकामांचे बांधकाम क्षेत्र	..... चौ.मी.
१७.	सोबत खालील कागदपत्रे जोडलेली आहेत:- (i) प्रस्तावांतर्गत जागेच्या मालकी हक्काचा पुरावा. (ii) प्रस्तावांतर्गत जागेस उपलब्ध असलेल्या विद्यमान पोचरस्त्याची रुंदी दर्शविणारा प्रमाणित मोजणी नकाशा अथवा विद्यमान पोचरस्ता उपलब्ध असलेबाबतचा अन्य पुरावा. (iii) प्रस्तावांतर्गत जागेचा मंजूर प्रादेशिक योजनेप्रमाणे वापर विभाग दर्शविणाऱ्या प्रमाणित भाग नकाशाची प्रत. (iv) प्रस्तावांतर्गत जागेच्या हड्डी तसेच आजूबाजूचा परिसर दर्शविणाऱ्या अद्यावत उपग्रहीय छायाचित्राची रंगीत प्रत. (v) प्रस्तावांतर्गत जागेचा वापर विभाग बदल केल्यास, संभाव्य वापर विभागाच्या अनुषंगाने पाण्याची आवश्यकता, पाणीपुरवठ्याचा स्त्रोत व त्यापासून होणाऱ्या किमान पाणी उपलब्धतेचा दाखला. (vi) प्रस्तावांतर्गत जागा उंच सखल असल्यास, तज्ज संस्थेकडून तयार करून घेतलेला, जागेचा उंच सखलपणा दर्शविणारा / समतल रेखा दर्शविणारा नकाशा (Contour Map), अशा नकाशावर त्याच्या सत्यतेबाबत संबंधित तज्ज संस्थेचे प्राधिकृत प्रतिनिधी व अर्जदार यांनी साक्षांकन केलेले असणे आवश्यक आहे. (vii) संबंधित गावनकाशाची प्रमाणित प्रत. (viii) प्रस्तावांतर्गत जागा भूधारकाच्या विनंतीवरून रहिवास वापर विभागामध्ये समाविष्ट करावयाची असल्यास सोबतच्या अनुसूची "क" मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यातील प्रतिज्ञापत्र / बंध पत्र. (ix) अन्य उपयुक्त व पुरक कागदपत्रे / नकाशे.	

दिनांक :-

ठिकाण :-

प्रस्ताव प्रवर्तकाचे नाव व सही

अनुसूची “क”

(शासन निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.४९/१५/नवि-१३, दि.०६/०५/२०१५ सोबतची अनुसूची)

प्रतिज्ञापत्र / बंधपत्र

मी/आम्ही श्री/श्रीमती.....
रा. .... याद्वारे असे आश्वासित करतो/करते
की, माझ्या/आमच्या, मौजे ..... ता. .... जि. पुणे येथील स.क्र./ग.क्र.
..... क्षेत्र ..... हे. हे क्षेत्र, मंजूर प्रादेशिक योजनेतील
..... विभागातून वगळून रहिवास विभागामध्ये समाविष्ट करण्यासाठी
मी/आम्ही शासनाकडे विनंती केली आहे.

मी प्रतिज्ञापत्र लिहून देतो की, शासनाने माझ्या जमिनीचा वापर बदलण्याच्या प्रस्तावास तत्वतः मान्यता दिल्यास अंतिम मंजूरीपूर्वी शासनाने ठरविल्याप्रमाणे वापर बदल प्रस्तावाचे अधिमूल्य शासनाकडे जमा करेल. तसेच शासनाने माझी/आमची उपरोक्त जमीन रहिवास वापर विभागात समाविष्ट केल्यास सदर जमिनीवर मी/आम्ही भविष्यात करणार असलेल्या अभिन्यासात भूखंड पाढून विक्री करणे प्रस्तावित केले असेल तर मूलभूत सुविधांचा विकास क्रमाने करताना एकूण अपेक्षित सुविधांचा विकास टप्प्याने होते असताना माझ्यावर/आमच्यावर अभिन्यासातील भूखंड विक्रीवर बंधन खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे राहील याची मला/आम्हाला जाणीव असून सदर निर्बंध मला/आम्हाला मान्य आहेत. मी/आम्ही प्रस्तावांतर्गत ठिकाणी समूह गृह बांधणी योजना प्रस्तावित केली असेल तर त्यामधील सदनिकांची विक्री ही व अभिन्यासांतर्गतच्या सुविधांचे विकसन यांची सांगड खालीलप्रमाणे राहील, तसेच सर्व मूलभूत सुविधा विकसित झाल्याशिवाय मला/आम्हाला भोगवटा प्रमाणपत्र मिळणार नाही याची मला/आम्हाला जाणीव आहे.

सदर वाब स्वयंशीने व जबाबदारीने स्विकृत करीत आहे. यामध्ये माझेकडून/आमचेकडून वरीलबाबत उल्लंघन झाल्यास किंवा कोणतीही हयगय झाल्यास सदर जागेवर मंजूर झालेला अभिन्यास अथवा समूह गृह बांधणी योजना रद्द करण्यास पात्र असेल तसेच त्याबाबत संबंधित कायद्यांतर्गत कारवाई होवू शकेल. याची मला/आम्हाला जाणीव आहे. यासंदर्भाने होणाऱ्या सर्व परिणामांची संपूर्ण जबाबदारी सर्वस्वी माझी/आमची राहील.

तक्ता

अभिन्यासातील भूखंड / सदनिका यांची सुविधांच्या विकसनाशी सांगड

अ	अभिन्यास अंतिमत: मंजूर झाल्यावर	--	एकूण २५% भूखंड/सदनिका विक्री अनुज्ञेय राहील
ब	सुमारे ४०% मूलभूत सुविधा पूर्ण झाल्यावर	--	एकूण ५०% भूखंड/सदनिका विक्री अनुज्ञेय राहील
क	सुमारे ६०% मूलभूत सुविधा पूर्ण झाल्यावर	--	एकूण ७५% भूखंड/सदनिका विक्री अनुज्ञेय राहील
ड	सुमारे ८०% मूलभूत सुविधा पूर्ण झाल्यावर	--	एकूण ९०% भूखंड/सदनिका विक्री अनुज्ञेय राहील
इ	सुमारे १००% मूलभूत सुविधा पूर्ण झाल्यावर	--	एकूण १००% भूखंड/सदनिका विक्री अनुज्ञेय राहील

दिनांक :-

ठिकाण:-

प्रस्ताव प्रवर्तकाचे नांव व सही

अनुसूची “ड”

(शासन निर्णय क्रमांक : टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.४९/१५/नवि-१३, दि.०६/०५/२०१५ सोबतची अनुसूची)

प्रस्ताव छाननी समितीसाठी वापर विभाग बदल विषयी मार्गदर्शक तत्वे

१) किमान क्षेत्रमर्यादा :-

रहिवास वापरासाठी एखाद्या विशिष्ट जमिनीपुरता वापर विभाग बदलाचा प्रस्ताव असल्यास त्या जमिनीच्या आजूबाजूचाही विकासाचा कल पाहून सर्वसाधारणपणे विकासाचा दबाव असलेले सलग क्षेत्र सुनिश्चित करून त्या क्षेत्रासाठी वापर विभाग बदलाचा विचार करण्यात यावा. आवश्यकता असल्यास त्या क्षेत्रामध्ये पुरेशा रुंदीचे सार्वजनिक रस्ते नव्याने प्रस्तावित करण्याची शक्यताही पडताळून पाहण्यात यावी. अनुसूची-अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे फेरवदलाच्या क्षेत्राबाबत प्रस्ताव छाननी समितीची कार्यकक्षा राहील. सर्वसाधारणपणे १० हेक्टर ते २५ हेक्टर पर्यंतचे एकसंघ, एकसामाईक असे क्षेत्र विचारात घेण्यात यावे. असे निकष लावताना किमान / कमाल क्षेत्रामध्ये किरकोळ बदल (+/- ०.५० हेक्टर पर्यंत) विचारात घेता येईल. तथापि, या व्यतिरिक्त असलेल्या क्षेत्राचे फेरवदल प्रस्ताव आल्यास, अपवादात्मक प्रकरणात या शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या इतर निकषांची पूर्तता होत असल्यास आणि सवळ कारण असल्यास व अशा जमिनीचे फेरवदल करणे आवश्यक आहे असे समितीचे मत असल्यास तसेच नमूद करून फेरवदल प्रस्ताव कार्यन्वयीत करता येतील.

२) किमान आवश्यक पोचरस्ता :-

रहिवास विभागबदलासाठी जागेस किमान ९ मी. तर औद्योगिक व इतर वापर विभागबदलासाठी जागेस किमान १२ मी. रुंदीचा विद्यमान पोचरस्ता असावा. मात्र परिस्थितीनुसार प्रकरणाच्या गुणवत्तेनुसार प्रस्तावित रस्ता रुंदीबाबतची शक्यताही पडताळून पाहण्यात यावी.

३) पाणीपुरवठा उपलब्धता :-

प्रस्तावांतर्गत जागेत प्रस्तावित वापरासाठी पाण्याची गरज किती आहे, प्रस्तावांतर्गत जागेस पाणीपुरवठ्याबाबतचा स्त्रोत काय आहे तसेच तो पुरेशा प्रमाणात आहे काय याची तपासणी होणे आवश्यक आहे. सदर जागेला स्थानिक प्राधिकरण (ग्रामपंचायत / जिल्हा परिषद), निकटवर्ती महानगरपालिका / नगरपरिषद / नगरपंचायत, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण किंवा तत्सम प्राधिकरण पाणी उपलब्ध करून देणार असल्यास, तसेच प्रमाणपत्र सोबत जोडले असल्याची खात्री करण्यात यावी.

पाण्याचा स्त्रोत हा भूजलापासून असल्यास त्यापासून पुरेशा प्रमाणात पाणी उपलब्धता असल्याचे प्रमाणपत्र शासनाची भूजल सर्वेक्षण यंत्रणा अथवा खाजगी भूवैज्ञानिक यांचा तसा दाखला जोडल्याची खात्री करण्यात यावी.

प्रत्येक प्रस्तावामध्ये जागेस आवश्यकतेप्रमाणे पुरेशा प्रमाणात पाणी उपलब्ध होणार असल्याची खात्री समितीने करणे आवश्यक राहील.

४) रहिवास वापर विभाग बदल प्रस्तावांमधील सोयी-सुविधांची सुनिश्चितता :-

प्रस्तावांतर्गत जागा रहिवास वापर विभागात समाविष्ट करण्याचा विचार करताना क्षेत्रसापेक्ष लोकसंख्येसाठी किंवा किमान आवश्यक सामाजिक सोयी-सुविधा (जसे प्राथामिक शाळा, द्वाखाना, क्रिडांगण, बगीचा, दुकान केंद्र इत्यादी) तसेच आजूबाजूच्या परिसरामध्ये उपलब्ध

२०

असलेल्या सामाजिक सोयी-सुविधा व त्यांची प्रस्तावांतर्गत जागेपासूनची अंतरे यांचा विचार समितीने करून योग्य त्या शिफारशी कराव्यात.

ज्या मंजूर प्रादेशिक योजनांच्या विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये जमिन विकास परवानगीच्यावेळी सुविधा क्षेत्र सोडणे बंधनकारक नाही, अशा ठिकाणी रहिवास वापरासाठीच्या विकसनावेळी जागेच्या एकूण निव्वळ क्षेत्राच्या टक्केवारीच्या स्वरूपात किमान सुविधा क्षेत्र म्हणून सोडणेच्या आवश्यकतेबाबत देखील सकारण शिफारस करण्यात यावी. अशा रहिवास वापर विभाग बदल प्रस्तावासंदर्भाने सोबतच्या अनुसूची "क" मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यातील संबंधित भूधारकाने लिहून द्यावयाच्या बंधपत्राबाबत आवश्यक ती छाननी व उहापोह याचाही समावेश समितीच्या अहवालात करण्यात यावा.

५) औद्योगिक धोरणाशी व औद्योगिक स्थाननिश्चयन धोरणाशी सुसंगतता :-

प्रस्तावांतर्गत जागेचा वापर विभाग, औद्योगिक विभागात बदलावयाचा असल्यास उद्योग विभागाच्या यासंदर्भातील प्रचलित धोरणाशी हा वापर विभाग सुसंगत असल्याबाबत, समितीमधील उद्योग विभागाशी संबंधित असलेल्या सांमती सदस्यांनी छाननी करून अभिप्राय द्यावेत.

६) विद्यमान औद्योगिक घटकांच्या विस्तारासाठी आवश्यक विभाग बदल:-

ज्या जमिनीवर गंजूर प्रादेशिक योजनेतील विद्यमान जमीन वापर विभागामध्ये प्रचलित नियमावलीप्रमाणे औद्योगिक वापर सक्षम प्राधिकरणाने यांकीच मंजूर केलेला असून त्याप्रमाणे वापर सुरु आहे, अशा औद्योगिक घटकाच्या विस्ताराच्या कारणासाठी सदर जागा औद्योगिक विभागात समाविष्ट करण्याची मागणी प्राप्त झाल्यास पाणी पुरवठा, प्रदूषण इत्यादी संबंधीच्या बाबीची तपासणी या अनुसूचीत नमूद कायद्यातील नुसार करण्यात यावी.

७) प्रदूषण नियंत्रण :-

प्रस्तावाखालील जागेमध्ये भविष्यात उद्योग स्थापन झाल्यास / विद्यमान घटकाचा विस्तार प्रस्तावित असल्यास संभाव्य प्रदूषणाबाबत त्याचप्रमाणे ते नियंत्रणात ठेवण्यासाठी आवश्यक उपाय योजनाबाबत अभिप्राय, समितीमधील महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडील प्रादेशिक अधिकारी यांनी देणे आवश्यक आहे.

८) नैसर्गिक दृष्ट्या संवेदनशील जमिनीबाबत :-

सर्वसाधारणपणे डॉगरमाथा / डॉगरउत्तार, धरणाचे पाणलोट क्षेत्र, वनजमिनी, जलसाठे, सागरतटीय नियंत्रण नियमावलीने (CRZ) बाधित जमिनी / पर्यावरण संवेदनशील क्षेत्रामधील जमिनी इत्यादी पर्यावरणाच्या दृष्टीने महत्वाच्या जमिनीच्या विभाग बदलाच्या मागणीवर विचार करताना, जागेवरील वस्तुस्थिती व भविष्यातील गरज यांचा साकल्याने विचार करून काळजीपूर्वक छाननी करून त्याप्रमाणे उचित शिफारशी करण्यात याव्यात.

*****

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अध्यादेश-२०१५
अंतर्गत लोकसेवा, नियत कालमर्यादा,
पदनिर्देशित अधिकारी, प्रथम व द्वितीय
अपिलीय अधिकारी अधिसुचित
करण्याबाबत.....

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : टिपीएस-१८१६/प्र.क्र.४५२/१६/नवि-१३

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-३२
दिनांक : २०/०४/२०१६

संदर्भ:- १) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अध्यादेश २०१५.

२) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्र. टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.१८८/ १५/नवि-१३,
दि.१०/०७/२०१५.

प्रस्तावना

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अध्यादेश-२०१५, दि.२८/०४/२०१५ मधील कलम-३ च्या
तरतूदी नुसार नगर विकास विभागाच्या महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना
अधिनियम, १९६६ अंतर्गत विकास विषयक प्रकरणांच्या सेवा विविध कार्यालयांमार्फत देण्या
बाबत संदर्भिय दि.१०/०७/२०१५ च्या शासन निर्णया अन्वये अधिसुचित करण्यात आल्या
आहेत.

शासनाने दि.१०/०७/२०१५, रोजी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार विविध
लोकसेवा देणा-या कार्यालयाचे पदनिर्देशित अधिकारी / प्रथम अपिलीय अधिकारी / द्वितीय
अपिलीय अधिकारी नेमणुक करणे बाबतची बाब विचाराधीन होती त्यानुसार शासन सोबत
दिलेल्या परिशिष्ट अ मधिल तक्त्यामध्ये नमूद केल्या नुसार लोकसेवा देणा-या सेवेचा
कालावधी तसेच लोकसेवा देणा-या कार्यालयाचे पदनिर्देशित अधिकारी / प्रथम अपिलीय
अधिकारी / द्वितीय अपिलीय अधिकारी नेमणुक करीत आहे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या
संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१६०५०२१२१६२६३२२५
असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासनाचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अविनाश पाटील)

सह सचिव

नगर विकास विभाग

प्रत माहितीकरिता :-

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री (नवि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- ३) प्रधान सचिव (नवि-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रत माहितीकरिता व उचित कार्यवाहीकरीता :-

- १) संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) विभागीय आयुक्त, (सर्व)
- ३) जिल्हाधिकारी, (सर्व)
- ४) आयुक्त, महानगरपालिका, (सर्व)
- ५) मुख्यकार्यकारी अधिकारी, (एम.एम.आर.डी.ए., पी.एम.आर.डी.ए., सीडको).
- ६) उप संचालक, नगर रचना, नागरी संशोधन घटक, पुणे (उक्त शासन निर्णय आपल्या स्तरावरुन सर्व संबंधितांना पाठविण्यात यावा).
- ७) मुख्याधिकारी, नगर परिषद (सर्व)
- ८) नगर विकास विभागातील सर्व कार्यासने.
- ९) निवडनस्ती (नवि-१३).

*****

परिशिष्ट-अ

**लोकसेवा सूची, लोकसेवेचा कालावधी व पदनिर्देशित अधिकारी, प्रथम व द्वितीय अपिलीय
अधिकारी दर्शविणारे परिशिष्ट.**

अ. क्र.	लोक सेवांची सूची	कालावधी	कार्यालय	पदनिर्देशित अधिकारी / प्रथम अपिलीय अधिकारी / द्वितीय अपिलीय अधिकारी															
१.	जमिनीच्या रेखा नकाशांना / अभिन्यास नकाशांना (Lay out) अकृषक परवानगी देणे.	३० दिवस	स.स.न.र. / न.र.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>तहसिलदार</td> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> </tr> <tr> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (महसूल)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी																	
उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी																	
अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त																	
जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)																	
३० दिवस	संबंधित महसूल कार्यालय																		
२.	प्रादेशिक योजना क्षेत्रातील महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ मधिल कलम-१८ (१) (iii) सह कलम-४४ नुसार विविध विकास विषयक / बांधकाम परवाना देणे (आवश्यकत्या नगर रचना कार्यालयाच्या संबंधित)	३० दिवस	स.स.न.र. / न.र.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>तहसिलदार</td> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> </tr> <tr> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (महसूल)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी																	
उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी																	
अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त																	
जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)																	
३० दिवस	संबंधित महसूल कार्यालय																		
४.	प्रादेशिक योजना क्षेत्रातील महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ मधिल कलम-१८ (१) (iii) सह कलम-४४ नुसार “शेती तथा ना-विकास विभाग” या वापर विभागामध्ये विविध वापराच्या इमारतीसाठी अधिमूल्य आकारुन वाढीव चटई क्षेत्र निर्देशांक अनुज्ञेय करणे.	१५ दिवस	स.स.न.र. / न.र.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>तहसिलदार</td> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> </tr> <tr> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (महसूल)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी																	
उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी																	
अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त																	
जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)																	
१५ दिवस	संबंधित महसूल कार्यालय																		
५.	जोते प्रमाणपत्र (Plinth Checking Certificate) (आवश्यकत्या नगर रचना कार्यालयाच्या संबंधित)	१० दिवस	स.स.न.र. / न.र.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>तहसिलदार</td> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> </tr> <tr> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (महसूल)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी																	
उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी																	
अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त																	
जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)																	
५ दिवस	संबंधित महसूल कार्यालय																		
६.	पूर्णत्वाचे तसेच भोगवटा प्रमाणपत्र देणे (Completion and Occupancy Certificate) (आवश्यक त्या नगर रचना कार्यालयाच्या संबंधित)	१० दिवस	स.स.न.र. / न.र.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>तहसिलदार</td> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>उप विभागीय अधिकारी</td> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> </tr> <tr> <td>अतिरिक्त जिल्हाधिकारी</td> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> </tr> <tr> <td>जिल्हाधिकारी</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी																	
उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी																	
अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त																	
जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)																	
५ दिवस	संबंधित महसूल कार्यालय																		
७.	महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ अन्वये मंजूर केलेल्या प्रादेशिक योजनेतील प्रस्तावांमध्ये वेळोवेळी कराव्या लागणाऱ्या अधिमूल्य आकारुन जमीन वापराचे फेरबदल.	शासन निर्णय दि.६/५/२०१५ नुसार (एकूण कालावधी २४१ दिवस)	सह संचालक, नगर रचना / विभागीय आयुक्त कार्यालय	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>पदनिर्देशित अधिकारी</th> <th>प्रथम अपिलीय अधिकारी</th> <th>द्वितीय अपिलीय अधिकारी</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>विभागीय सह संचालक, नगर रचना</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)</td> </tr> <tr> <td>विभागीय सह संचालक, नगर रचना</td> <td>विभागीय आयुक्त</td> <td>प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)</td> </tr> </tbody> </table>	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी	विभागीय सह संचालक, नगर रचना	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)	विभागीय सह संचालक, नगर रचना	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)						
पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी																	
विभागीय सह संचालक, नगर रचना	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)																	
विभागीय सह संचालक, नगर रचना	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नगर विकास विभाग-१)																	
२४१ दिवस	सह संचालक, नगर रचना / विभागीय आयुक्त कार्यालय																		

महाराष्ट्र शासनाचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(अविनाश पाटील)

सह सचिव

नगर विकास विभाग

पृष्ठ ३ पैकी ३

Maharashtra Right to Public Services Act, 2015.

Mandated Time limits for different stages of Building and other Permissions.

**Government of Maharashtra
Urban Development Department
Government Circular No. TPS-1816/CR 452/16/UD-13
Mantralaya, Mumbai - 32.
Date: 24/08/2017**

No. TPS-1816/CR 452/16/UD-13 :- Whereas in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of section 3 of the Maharashtra Right to Public Services Act, 2015 (MAHARASHTRA ACT NO XXXI OF 2015), the Urban Development Department by the Notification No.MCO-2015/CR 189/UD-14, dated 23rd June 2015 and vide Notification No TPS-1816/CR-452/16/UD-13, dated 20th April, 2016 notified the different **Public Services** alongwith Designated Officers , First and Second Appellate Authorities and Stipulated Time Limits for such Public Services (hereinafter referred to as the said RTS Notifications);

And whereas in view of the Central Government DIPP Reforms - 2017 as well as Ease of Doing Business Assessment, 2017 reforms, Government of Maharashtra has already issued the directives **No.TPS-3215/CR-193/UD-13 /Dated 11.07.2017** under Section 154 of the Maharashtra Regional and Town Planning Act 1966 to all Planning Authorities / Special Planning Authorities / New Town Development Authorities **regarding mandated time limits for Building Permission / Plinth Checking /completion cum Occupancy Certificate** (hereinafter referred to as the said directives);

And whereas in view of the above said directives, the Government of Maharashtra, considers it expedient to **notify the revised time limits** under sub-section (1) of section 3 of the **Maharashtra Right to Public Services Act, 2015 for different services** and for that purpose decided to amend the said RTS Notification;

Now, therefore, the Government of Maharashtra, in exercise of the powers conferred **by sub-section (1) of section 3 of the Maharashtra Right to Public Services Act, 2015** (Maharashtra Act XXXI of 2015), hereby amends the part of the said **RTS Notification** and notifies the revised time limit for the following services mentioned in the schedule;

Schedule

S. No.	Name of Services	Time limit for providing service (working days)
1	Building Commencement Certificate	30 days
2	Plinth Checking Certificate	07 days
3	Occupation Certificate	08 days
4	Tree felling Permission as per the Section 8(4) of Maharashtra (Urban Areas) Protection and Preservation of Trees Act, 1975.	45 days
5	Online Submission of inspection report in case of Building permission, Plinth Checking, Occupation and Tree felling permission.	48 hours from actual inspection of the site.

6	For processing of application for conversion of land/ change in land use (from the date of application) for the lands situated outside the local /Planning authority area (i.e. Regional Plan area)	The powers of change of land use zone outside the local /Planning Authority area (i.e. Regional Plan area) under Section 20 of Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966 are delegated to the Committee Appointed under the chairmanship of respective Divisional Commissioner vide Government Resolution dated 06/05/2015. The total time limit from application to sanction is 241 days.
---	---	---

This Government Circular of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201708241222272725. This Circular has been signed digitally.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

(Sanjay Saoji)
Deputy Secretary,
Government of Maharashtra

Copy for information:-

- 1) Secretary to Hon'ble Chief Minister, Mantralaya, Mumbai.
- 2) Personal Secretary to Hon'ble State Minister (UD), Mantralaya, Mumbai.
- 3) Principal Secretary (UD-1), Mantralaya, Mumbai.
- 4) Director, Town Planning, Maharashtra State, Pune.
To publish these Directives on the web site of Directorate, Town Planning
www.dtp.maharashtra.gov.in.
- 5) Director and Joint Secretary (Town Planning), Urban Development Department, Mantralaya, Mumbai.

Copy for information and necessary action:-

- 1) Commissioners, All Municipal Corporations.
- 2) Chief Planner, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai.
- 3) Chief Executive Officers, All Planning Authorities / Special Planning Authorities.
- 4) Chief Officers, All Municipal Councils / Nagar Panchayats.
- 5) Joint Director, Town Planning, Implementation Wing / Valuation / Pune / Konkan / Nashik / Nagpur / Aurangabad / Amravati Division.
- 6) Assistant Director, Town Planning / Town Planner, All Branch Offices, Town Planning Department.
- 7) Manager, Printing Press, Charni road, Mumbai - You are requested to publish the above directives in Ordinary Gazette at central level.
- 8) Desk Officer, Information and Technology Department, Mantralaya, Mumbai.
- 9) Under Secretary, UD-11 / UD-30.
- 10) Desk Officer, UD-9 / UD-12.
- 11) Select File (UD-13)

*****

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम-२०१५
अंतर्गत लोकसेवा, नियत कालमर्यादा,
पदनिर्देशित अधिकारी, प्रथम व द्वितीय
अपिलीय अधिकारी अधिसुचित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :टिपीएस-१८१५/प्र.क्र.१८८/१५/नवि-१३
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-३२
दिनांक :१८/१२/२०१८

संदर्भ:- १) महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम २०१५.
२) शासन परिपत्रक क्र.टिपीएस-१८१५/प्र.क.१८८/१५/नवि-१३,
दि.१०/०७/२०१५, क्र.टिपीएस-१८१६/प्र.क्र.४५३/१६/नवि-१३,
दि.२०/०४/२०१६ तसेच दि.२४/०८/२०१७.

प्रस्तावना

राज्यातील पात्र व्यक्तींना पारदर्शक, कार्यक्षम व समयोचित लोकसेवा देण्याकरिता तसेच लोकांच्या स्थानिक प्रशासनाकडून वाढत्या अपेक्षा विचारात घेऊन त्यांना तत्पर व दर्जेदार सेवा पुरविण्याच्या दृष्टिकोनातून महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अध्यादेश-२०१५, दि.२८/०४/२०१५ रोजी महाराष्ट्र राज्यास लागू करण्यात आला आहे. या अध्यादेशातील कलम-३ मध्ये नमूद करण्यात आल्यानुसार प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाने अध्यादेश लागू झाल्यानंतर ३ महिन्याच्या कालावधीच्या आत आणि त्यानंतर वेळोवेळी ते पुरवित असलेल्या लोकसेवा, पदनिर्देशित अधिकारी, प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी आणि नियत कालमर्यादा या अध्यादेशाखाली अधिसुचित करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार शासन नगर विकास विभागाने संदर्भित क्र.२ अन्वये वेळोवेळी यानुसार शासन परिपत्रके निर्गमित केलेली आहेत. सदरचे संदर्भित क्र.२ मधील परिपत्रके एकत्रित करून त्याबाबतची मास्टर लिस्ट निश्चित करणेची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

संदर्भित क्र.२ अन्वये महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम २०१५ अन्वये नगर विकास विभागाने निर्गमित केलेली परिपत्रके अधिक्रमीत करून सोबतच्या परिशिष्ट 'अ' मध्ये नमूद केल्यानुसार महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम १९६६ अंतर्गत देण्यात येणाऱ्या लोकसेवांची मास्टर लिस्ट प्रसिद्ध करण्यात येत आहे. सदर लोकसेवेचा कालावधी, सेवा अधिसूचीत करणारे कार्यालय तसेच पदनिर्देशित अधिकारी, प्रथम अपिलीय अधिकारी, द्वितीय अपिलीय अधिकारी याबाबत सदरहू परिशिष्ट मध्ये 'अ' व 'ब' तपशिल नमूद करण्यात आलेला

आहे. संबंधित कार्यालयांनी महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम २०१५ मधील तरतूद क्र.३ नुसार या सेवा अधिसूचीत करून या शासन निर्णयाद्वारे दिलेल्या सूचनेनुसार कार्यवाही करावयाची आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०१८१२१८१३०१२१४१२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(श्री.दि.लांडगे)
संचालक, नगर रचना तथा
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीकरिता :-

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री (नवि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान सचिव (नवि-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रत माहितीकरिता व उचित कार्यवाहीकरीता :-

- १) संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) विभागीय आयुक्त, (सर्व)
- ३) जिल्हाधिकारी, (सर्व)
- ४) मुख्यकार्यकारी अधिकारी, महानगरप्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई / पुणे / नागपूर / नाशिक / औरंगाबाद.
- ५) मुख्यकार्यकारी अधिकारी, पिंपरी-चिंचवड नवनगर विकास प्राधिकरण, पुणे.
- ६) मुख्यकार्यकारी अधिकारी, कोल्हापूर क्षेत्र विकास प्राधिकरण, कोल्हापूर.
- ७) सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास, नागपूर.
- ८) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र रस्ते विकास महामंडळ / सीडको.
- ९) उप संचालक, नगर रचना, नागरी संशोधन घटक, पुणे (उक्त शासन निर्णय आपल्या स्तरावरून सर्व संबंधितांना पाठविण्यात यावा).
- १०) नगर विकास विभाग, नवि-९, नवि-११, नवि-१२, नवि-३०.
- ११) निवडनस्ती (नवि-१३).

*****

अनुसूची-अ

(शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्रमांक: टिपीएस-१८९५/प्र.क्र.१८८/१५/नवि-१३, दि.१८/१२/२०१८
 (महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम-२०१५ चे कलम-३ अन्वये महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना
 अधिनियम १९६६ अंतर्गत विविध कार्यालयांनी अधिसूचित करावयाच्या सेवांचा तपशील)

अ. क्र.	लोक सेवांची सुची	नियत कालमर्यादा	लोकसेवा अधिसूचित करावयाचे कार्यालय	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय प्राधिकारी	द्वितीय अपिलीय प्राधिकारी
१	प्रादेशिक योजनेतील झोन दाखला देणे.	७ दिवस	संचालक, नगर रचना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.	सहायक संचालक, नगर रचना ह्या दर्जाचे अधिकारी "कार्यालय प्रमुख" असलेली शाखा कार्यालये.		
२	प्रादेशिक योजनेतील भाग नकाशा देणे.	३ दिवस		रचना सहायक / सहायक नगर रचनाकार	नगर रचनाकार ह्या दर्जाचे अधिकारी "कार्यालय प्रमुख" असलेली शाखा कार्यालये	सहायक संचालक, नगर रचना
				रचना सहायक / सहायक नगर रचनाकार	नगर रचनाकार	सहायक संचालक, नगर रचना (अनुसूची ब मध्ये नमूद नुसार)
३.	प्रादेशिक योजना क्षेत्रात महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ मधिल कलम-१८ (१) (iii) नुसार रेखांकन परवानगी / बिनशेती तसेच बांधकाम परवाना देणे.	६० दिवस	३ ते ७ - संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालय (सदर सेवा संबंधित नगर रचना विभागाच्या शाखा कार्यालयाच्या शिफारसी नुसार द्यावयाच्या आहेत.)	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय प्राधिकारी	द्वितीय अपिलीय प्राधिकारी
४.	शासनाने दि.०३/०९/२०१५ च्या निदेशांन्वये ठरवून दिल्या प्रमाणे लहान आकाराच्या अधिकृत भुखंडामध्ये प्रमाणभूत बांधकाम नकाशांप्रमाणे (Type Design.) बांधकाम परवानगी देणे.	दिवस ७		तहसिलदार	उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी
५.	प्रादेशिक योजना क्षेत्रातील महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ मधिल कलम-१८ (१) (iii) नुसार "शेती तथा ना-विकास विभाग" या वापर विभागामध्ये विविध वापराच्या इमारतींसाठी अधिमूल्य आकारुन वाढीव चटई क्षेत्र निर्देशांक अनुज्ञेय करणे.	३० दिवस		उप विभागीय अधिकारी	अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी
६.	जोते प्रमाणपत्र (Plinth Checking Certificate)	१५ दिवस		अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त
				जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (महसूल)

७.	भोगवटा प्रमाणपत्र देणे (Occupancy Certificate)	२१ दिवस				
८	महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम, १९६६ अन्वये मंजूर केलेल्या प्रादेशिक योजनेतील प्रस्तावांमध्ये वेळोवेळी अधिमुल्य आकारणी करून करावयाच्या जमीन वापराचे फेरबदलाबाबत.	शासन निर्णय दि.६/५/ २०१५ तसेच त्यामध्ये वेळोवेळी झालेल्या सुधारणा.	संबंधित विभागीय आयुक्त, कार्यालय.	संबंधित विभागीय सहसंचाल के नगर रचना	विभागीय आयुक्त	प्रधान सचिव (नवि-१)
९	महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्र) वृक्ष संरक्षण आणि संवर्धन अधिनियम, १९७५ मधील कलम ८ मधील तरतूदीनुसार परवानगी देणे.	४५ दिवस	संबंधीत नियोजन प्राधिकरणाचे मुख्याधिकारी / आयुक्त तसेच संबंधीत विशेष नियोजन प्राधिकरणाचे / क्षेत्र विकास प्राधिकरणाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी / व्यवस्थापकीय संचालक.	संबंधित प्राधिकरणाचे वृक्ष अधिकारी.	संबंधित नियोजन प्राधिकरणाचे मुख्याधिकारी / मुख्यकार्यकारी / अधिकारी / आयुक्त / व्यवस्थापकीय संचालक.	संबंधित नियोजन प्राधिकरणाकडी ल वृक्ष प्राधिकरण.
१०	विशेष नियोजन प्राधिकरणाच्या विकास आराखड्याचे भाग नकाशे /झोन दाखले देणे.	७ दिवस	११ ते १४ संबंधीत विशेष नियोजन प्राधिकरण / नवनगर विकास प्राधिकरण / क्षेत्र विकास प्राधिकरण.	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय प्राधिकारी	द्वितीय
११	विशेष नियोजन प्राधिकरणाच्या हदीतील विविध विकास विषयक / बांधकाम परवानगी देणे.	३० दिवस				
१२	विशेष नियोजन प्राधिकरणाच्या हदीतील विविध सुरु असलेल्या बांधकाम परवानगी प्रकरणात जोते प्रमाणपत्र (Plinth Checking) देणे.	७ दिवस				
१३	विशेष नियोजन प्राधिकरणाच्या हदीतील विविध सुरु असलेल्या बांधकाम परवानगी प्रकरणात पूर्णत्वाचे तसेच भोगवटा प्रमाणपत्र देणे (Occupancy Certificate) देणे.	८ दिवस				

टिप :-

- १) उपरोक्त नमूद सेवा शक्यतो ऑनलाईन पध्दतीने द्यावयाच्या असून देण्यात येणारे दाखले मराठी व इंग्रजी याप्रमाणे दोन्ही भाषेत देण्यात यावेत.
- २) ऑनलाईन पध्दतीने देण्यात येत असलेल्या सेवा महाराष्ट्र शासनाच्या आपले सरकार पोर्टलशी इंटीग्रेट करणे आवश्यक आहे.
- ३) उपरोक्त लोकसेवा उपलब्धतेबाबत विभागांनी प्रभावी प्रचार मोहीम राबवावी तसेच लेखन सामग्रीवर महाराष्ट्र सेवा हक्क कायद्याकरीता टँग लाईन तसेच लोगो नमूद करण्यात यावा.

(श्री. दि. लांडगे)
संचालक, नगर रचना तथा
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

अनुसूची-ब

(नगर रचनाकार ह्या दर्जाचे अधिकारी "कार्यालय प्रमुख" असलेल्या शाखा कार्यालयांसाठी
निर्देशित करण्यात येत असलेले द्वितीय अपिलीय अधिकारी)

अ. क्र.	प्रथम अपिलीय प्राधिकारी	द्वितीय अपिलीय प्राधिकारी
१	नगर रचनाकार, बारामती शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, पुणे शाखा
२	नगर रचनाकार, चंद्रपूर शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, नागपूर शाखा
३	नगर रचनाकार, वर्धा शाखा	
४.	नगर रचनाकार, गडचिरोली शाखा	
५.	नगर रचनाकार, भंडारा शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, गोंदिया शाखा
६.	नगर रचनाकार, पालघर शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, ठाणे शाखा
७.	नगर रचनाकार, रत्नागिरी शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, कोल्हापूर शाखा
८	नगर रचनाकार, सिंधुदुर्ग शाखा	
९	नगर रचनाकार, धुळे शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, नंदुरबार शाखा
१०	नगर रचनाकार, उस्मानाबाद शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, सोलापूर शाखा
११	नगर रचनाकार, लातूर शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, सोलापूर शाखा
१२	नगर रचनाकार, बीड शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, परभणी शाखा
१३	नगर रचनाकार, जालना शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, औरंगाबाद शाखा
१४	नगर रचनाकार, बुलढाणा शाखा	सहायक संचालक, नगर रचना, अकोला शाखा

(श्री. दि. लांडगे)
संचालक, नगर रचना तथा
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन